

Vooronderzoek ecologie
Pandelaar 14-16 te Gemert

Vooronderzoek ecologie Pandelaar 14-16 te Gemert

Status:

Definitief

In opdracht van:

Buro SRO
Sweersts de Landastraat 50
6814 DG Arnhem

Contactpersoon:

Maarten Geerts

Uitgevoerd door:

Lomans Ecoworks
Boerenkamplaan 75
5712 AB Someren

Veldwerk en rapportage:

Mien Lomans

Projectnr:

1901-01

Datum:

16-01-2019

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de huidige natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Lomans Ecoworks accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Lomans Ecoworks uitgevoerde onderzoek neemt.

Inhoud

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Ligging en beschrijving plangebied	4
1.3 Beoogde ontwikkeling	5
1.4 Onderzoeksvragen ecologie	5
2. Wettelijk kader ter bescherming van natuur algemeen.....	6
3. Natuurbescherming in Nederland	7
4. Werkwijze.....	11
5. Gebiedsbescherming	12
5.1 Natura 2000	12
5.2 Natuurnetwerk Brabant (EHS).....	13
6. Soortenbescherming	14
6.1 Flora	14
6.2 Vogels.....	14
6.3 Landzoogdieren.....	15
6.4 Vleermuizen	16
6.5 Vlinders en libellen.....	18
6.6 Insecten en kevers.....	18
6.7 Vissen, reptielen en amfibieën	18
7. Samenvatting en conclusie	19
8. Mitigerende maatregelen	21
9. Geraadpleegde bronnen	23
10. Foto- impressie plangebied.....	24

Bijlage 1. Beschermd soorten Vogelrichtlijn

Bijlage 2. Beschermd soorten Habitatrichtlijn

Bijlage 3. Beschermd soorten Provincie Noord- Brabant, 'Andere soorten'

Bijlage 4. Vrijgestelde soorten

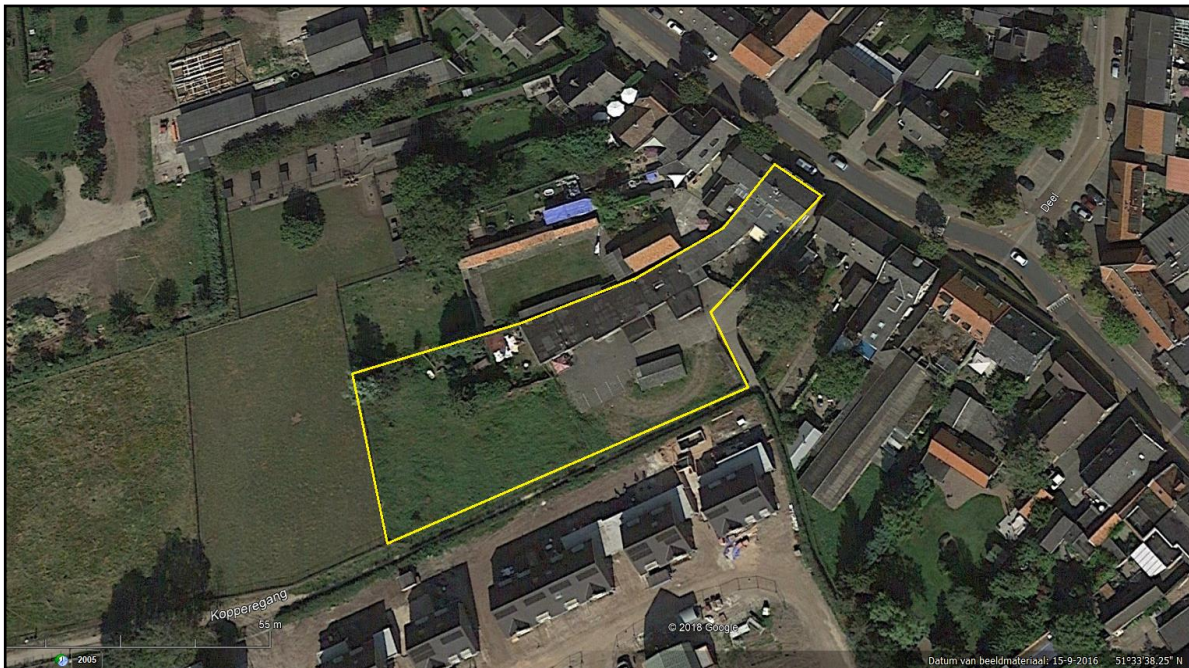
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De heer Mezenberg heeft plannen om de locatie Pandelaar 14-16 in Gemert te herontwikkelen. Daarvoor dient het geldende bestemmingsplan te worden gewijzigd. Buro SRO is bezig met de voorbereiding van een planologische procedure. Maarten Geerts heeft Lomans Ecoworks verzocht om in het kader van de Wet ruimtelijke ordening onderzoek te doen naar de uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling m.b.t. natuurwaarden. Daarvoor is een verkennend onderzoek ecologie uitgevoerd door Lomans Ecoworks.

1.2 Ligging en beschrijving plangebied.

Het plangebied Pandelaar 14-16 is gelegen aan de westzijde van de kern Gemert, gemeente Gemert-Bakel grenzend aan het buitengebied. De directe omgeving kenmerkt zich door woonhuizen en landelijk gebied. Aan de noordwestzijde grenst het plangebied aan de halfvrijstaande woning met bijgebouw en tuin op Pandelaar nr. 18. Ten noordoosten ligt de doorgaande weg Pandelaar met tegenoverliggende bebouwing. Aan de zuidoost en zuidzijde wordt de begrenzing gevormd door een halfverhard openbaar fiets- en voetpad, de woning en tuin van Pandelaar nr. 12 en enkele nieuwbouwwoningen. De westzijde van het plangebied grenst aan een hertenweide met vrij uitzicht naar het buitengebied. In het plangebied is een half vrijstaand woonhuis aanwezig met een omheinde kleine achtertuin, een aantal lage bedrijfsgebouwtjes opgetrokken uit baksteen met plat dak tegen elkaar aan gebouwd en een vrijstaand schuurtje van betonpanelen met een golfplaten dak. De inrit en toegang tot de bedrijfsgebouwen met parkeerplaatsen zijn verhard met betonklinkers. De westzijde van het plangebied bestaat uit een voormalig paardenweiland met ruigtevegetaties. Er is opgaand groen aanwezig in de vorm van een grote halfvolwassen Wilg in de noordwesthoek, enkele hoge Coniferen, hoge Laurierstruiken en een volwassen Fijnspar.

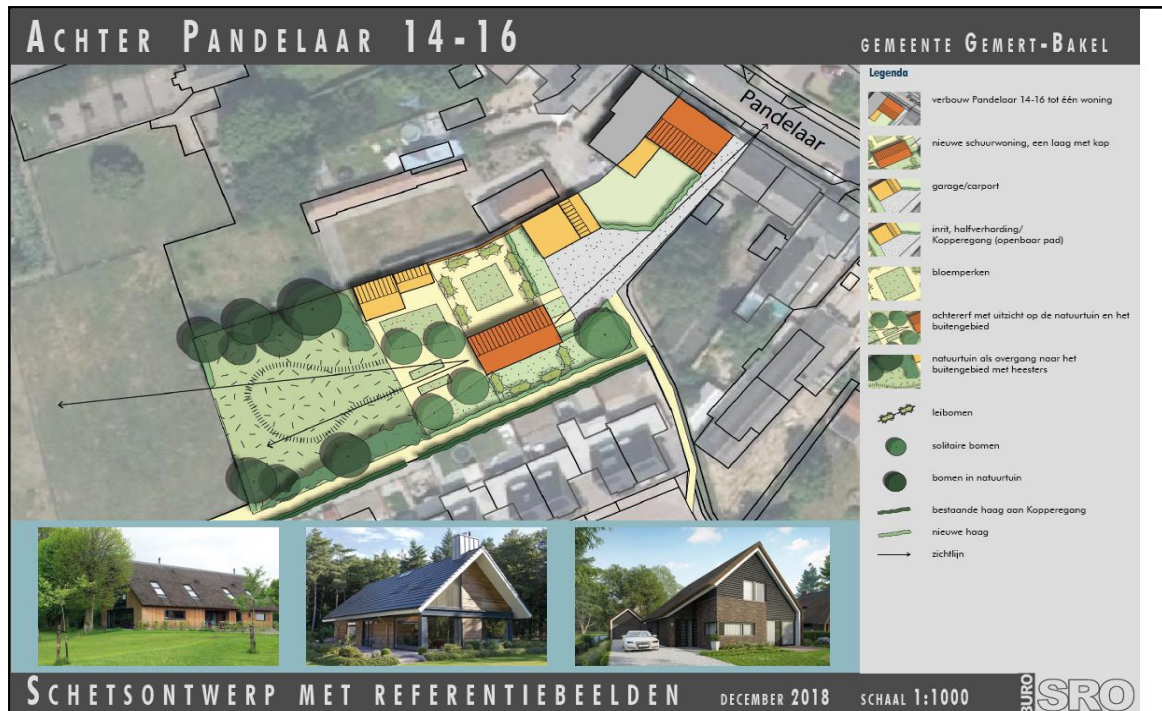

Figuur 1. Ligging plangebied (geel) in de omgeving.

Bron: Google earth.

1.3 Beoogde ontwikkeling.

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van de bedrijfsgebouwen, en de oprichting van een nieuwe vrijstaande woning met een garage, carport en bijgebouw. Het nieuwe plan wordt landschappelijk ingepast met hagen, solitaire bomen, een bloemenweide en een natuurtuin met inheemse heesters.

Figuur 2. Schetsontwerp beoogde herontwikkeling in het plangebied.

Bron: Buro SRO.

1.4 Onderzoeksvragen ecologie.

- Is de beoogde herontwikkeling uitvoerbaar in het kader van de Wro?
- Zijn op de locatie mogelijk beschermde natuurwaarden/ beschermde soorten aanwezig?
- Zo ja, zijn er binnen de kaders van de Wet natuurbescherming mogelijkheden om in combinatie met de geplande ingreep negatieve effecten op beschermde soorten op voorhand uit te sluiten?
- Is het noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren?

De beoogde ontwikkeling kan mogelijk effect hebben op beschermde flora en fauna.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. En op welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

Indien de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten, leidt de quickscan tot aanbeveling voor vervolgstappen om te voorkomen dat een verbodsbepaling uit de Wet natuurbescherming wordt overtreden.

2. Wettelijk kader ter bescherming natuurwaarden algemeen

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen gelden de volgende landelijke wetten: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Deze wetgeving is voor een deel verwerkt in provinciaal beleid, te weten: Verordening Ruimte Noord- Brabant per 31 juli 2018, Natuurbeheerplan Noord- Brabant 2019, Beleidsregels natuurbescherming Brabant, 5 september 2018 en de Verordening Wet natuurbescherming provincie Noord- Brabant. Indien beschermde natuurwaarden aanwezig zijn in een plangebied dient met behulp van een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing soortbescherming Wnb);
- Er mogelijk significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing aan Wnb gebiedsbescherming, ook wel voortoets genoemd);
- Er wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (In Brabant geheten Natuurnetwerk Brabant, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) aangetast worden, maar ook of provinciaal compensatiebeleid aan de orde is.

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt het project conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 1.11) van de Wnb. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

3. Wet Natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet.

De Wet natuurbescherming staat in het teken van verbinding tussen ecologie en economie en bescherming van natuur. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

De wet is opgesplitst in 1. Soortenbescherming en 2. Gebiedsbescherming.

1. Soortenbescherming

Beschermingsniveaus

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels worden beschermd volgens het beschermingsregime van de **Vogelrichtlijn**.
2. Soorten worden Europees beschermd op grond van de **Habitatrichtlijn**, het verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
3. Het derde beschermingsregime betreft: '**Andere soorten**,' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn.

Het zwaarst beschermingsregime gelden voor de Europees beschermde soorten welke vallen onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en worden hier als strikt beschermd aangeduid. Voor nationaal beschermde soorten 'andere soorten' geldt een zwakker beschermingsregime en kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud.

Van de soorten die worden beschermd onder de Vogelrichtlijn is geen limitatieve lijst beschikbaar. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. (met uitzondering van exoten die hier ook kunnen broeden). Op alle vogels is het beschermingsregime van § 3.1 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

De Europees beschermde soorten bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten (zie bijlage 2) is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

De 'andere' nationale soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 3), is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun Natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Tabel 1. Overzicht beschermingsregime met verbodsbepalingen Wet natuurbescherming.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Naast soorten beschermt de Wet Natuurbescherming ook verblijfplaatsen die als 'vast' kunnen worden aangemerkt. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels (zie bijlage 2) en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts eenmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Ook hier zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek. In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover voor deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht en vrijstelling

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. Vaak kunnen maatregelen getroffen worden zodat verbodsbepalingen niet worden overtreden, zoals de werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode, het aanpassen van de werkvolgorde of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgelegd voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Een toegepaste vorm van vrijstelling is onder meer door het werken met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode, door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening.

Toetsing

Elke categorie beschermde soorten kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Voor de drie categorieën beschermde soorten moeten de effecten op populatieniveau worden getoetst. Daarbij dient de staat van instandhouding van de gehele populatie in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

Zorgplicht

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren.

Dit is de waarde die de plant of dier in zichzelf heeft. De waarde die wordt gehecht aan kwaliteiten van een soort, ongeacht de waarde die soort heeft voor mensen. Artikel 1.11 van de Wnb stelt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om zodoende die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort nodig onder de Wet natuurbescherming. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

2. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- Gebieden die op Europees niveau beschermd zijn en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands) en vallen onder de noemer Natura 2000- gebieden.
- Planologisch beschermde natuurgebieden en verbidingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (EHS). In de provincie Noord-Brabant geheten; Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Natura 2000

Natura 2000- gebieden betreffen gebieden van grote ecologische waarde. In Nederland zijn 164 Natura 2000- gebieden aangewezen. Per Natura 2000- gebied zijn instandhoudingsdoelen voor soorten en vegetatietypen opgesteld. Iedereen die vermoedt, of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelen, nadelige gevolgen voor een Natura 2000- gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000- gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000- doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen. De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht.

Natuurnetwerk Nederland

De natuurgebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland vormen door hun onderlinge verbindingen een samenhangend ecologisch netwerk. Het Natuurnetwerk Nederland is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waarvan de naam de EHS nog in de wetgeving verankerd is. De beleidsmatige bescherming van het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014. In de provincie Noord-Brabant (Natuurnetwerk Brabant) bestaat het Natuurnetwerk Nederland uit de Rijks EHS en de provinciale EHS. In de Verordening ruimte wordt echter geen onderscheid gemaakt tussen de Rijks- en de provinciale EHS.

Provincies kunnen zelf bepalen welke gebieden beschermd worden via het provinciaal beleid. De provincie voegt dan gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of – landschap. De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle mogelijke effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De bescherming van NNN-gebieden verloopt via het ruimtelijk ordeningsrecht Barro (bestemmingsplannen) en niet via natuurwetgeving.

4. WERKWIJZE

Bronnenonderzoek

In het kader van de quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. (Natura 2000- gebieden) en het Natuurnetwerk Nederland (EHS) in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht. Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van de provincie Noord- Brabant en de Rijksoverheid.

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van o.a. de website van de provincie Noord-Brabant, Kennisdocumenten van BIJ12, diverse soortenverspreidingsatlassen en er zijn gegevens uit de NDFF opgevraagd middels quickscanhulp.nl.

Opmerking:

Onderhavig onderzoek is een verkennend ecologisch onderzoek dat bestaat uit een bronnenonderzoek en een éénmalig veldbezoek. Aan de hand van de geraadpleegde bronnen en het veldbezoek wordt op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten en functies en biotopen in en rond het plangebied. In combinatie met de beoogde ingreep worden daaruit conclusies getrokken.

Een verkennend ecologisch onderzoek betreft geen volwaardig specifiek soortenonderzoek. Een gedegen soorteninventarisatie vereist dat op verschillende momenten veldinventarisaties plaatsvinden, omdat iedere soort zijn eigen optimale periode kent.

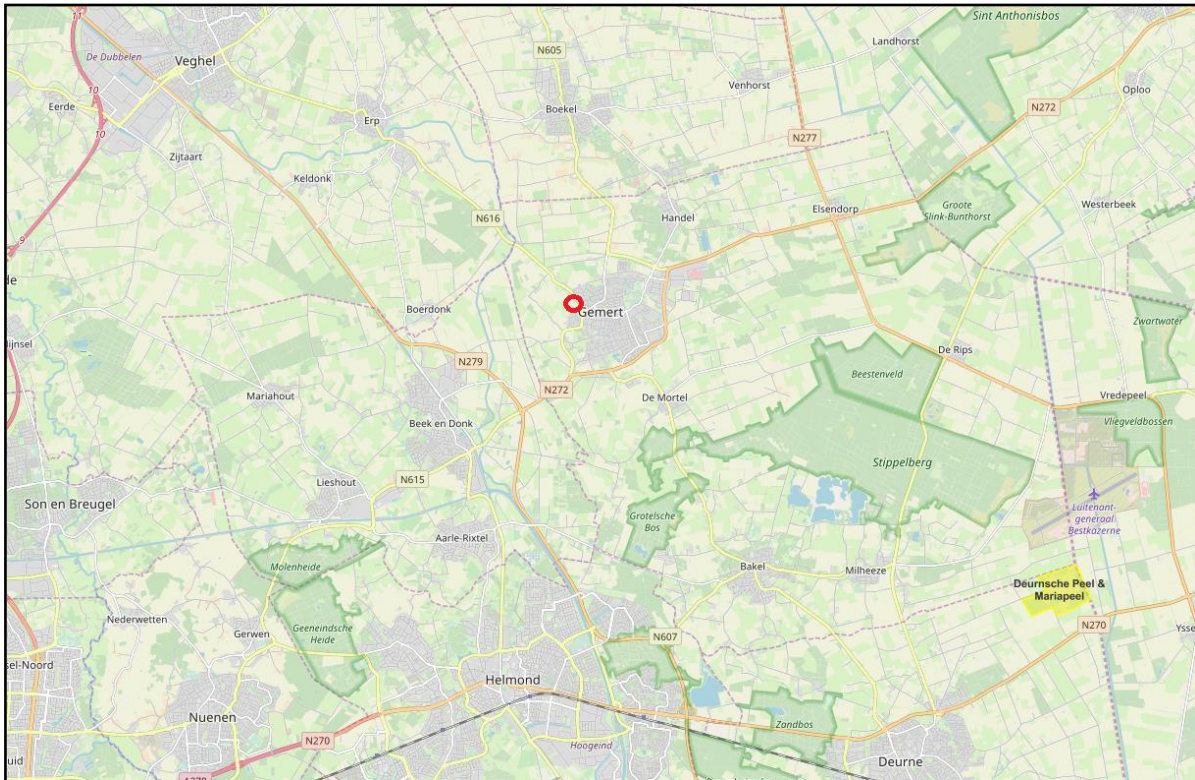
Veldbezoek

Er heeft een veldbezoek plaatsgevonden op 17 december 2019 in de namiddag. Het weer was bewolkt met een zwakke westenwind bij een temperatuur van 7°C. Daarbij zijn de aanwezige biotopen in het plangebied en directe omgeving opgenomen. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooi-resten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

5. GEBIEDSBESCHERMING

5.1 Natura 2000

Op het kaartje van het Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant is te zien dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op ruim 13 kilometer ten zuidoosten van het plangebied. Het betreft 'De Bult', een levend hoogveenrestant dat behoort tot het Natura 2000-gebied 'Deurnesche Peel en Mariapeel.'

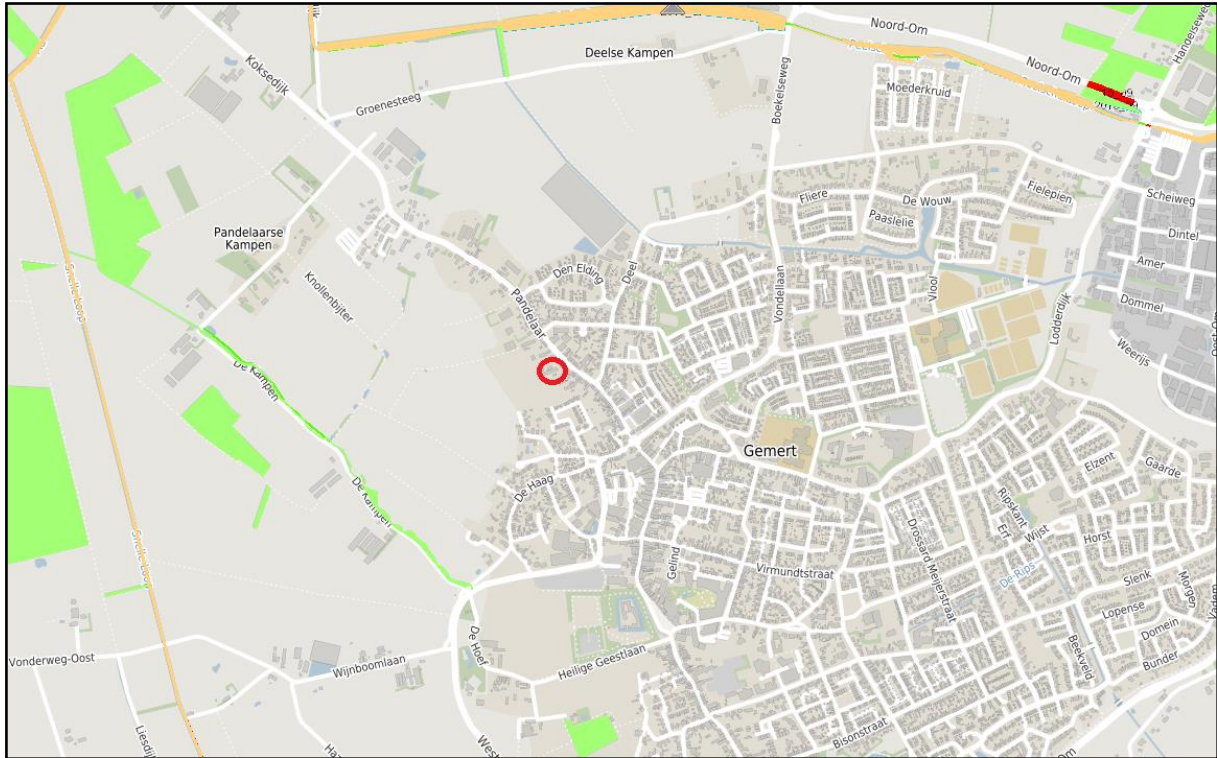
Figuur 3. Ligging plangebied (rode cirkel) t.o.v. Natura 2000-gebied (geel).

Bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden dient er o.a. zekerheid geboden te worden betreffende het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten. Gezien de ruime afstand tot het Natura 2000-gebied, de aard van de ontwikkeling en de kleinschaligheid daarvan, zijn effecten op voorhand uit te sluiten.

5.2 Natuurnetwerk Brabant / Ecologische Hoofdstructuur

Op de kaart van het Provinciaal natuurbeheerplan is te zien dat de dichtstbijzijnde gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Brabant, ligt op een afstand van ca. 700 meter ten zuidwesten van het plangebied. Het betreft een uitloper van EVZ 'Rips' met bossages aangrenzend aan 'De Kampen', aangeduid met beheertype N16.04 'Vochtig bos met productie'.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode cirkel) t.o.v. Natuurnetwerk Brabant (lichtgroen).

Bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

In of in de nabijheid van een NNB gebied geldt het 'Nee, tenzij' principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de 'wezenlijke kenmerken of waarden' aantasten. Gezien de aard van de ontwikkeling en de afstand tot het NNB gebied kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.

6. SOORTENBESCHERMING

De aangetroffen soorten en het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied wordt beschreven. Per soortgroep wordt beschreven;

- Welke soorten er zijn waargenomen tijdens veldbezoek.
- Welke soorten en/of functies worden verwacht.
- Welke effecten (mogelijk) aan de orde zijn.
- Of het noodzakelijk is om mitigerende maatregelen te nemen.

6.1 FLORA

Voorkomen

Het plangebied is deels bebouwd en de bodem verhard met betonklinkers, in de achtertuin staan enkele sierheesters. Het weiland werd voorheen begraasd door paarden en is wat verruigd. Opvallend was de soort Tuinbingelkruid (*Mercurialis annua*), die in de gehele weide, maar vooral in de noordwesthoek sterk aanwezig was. Deze soort komt vooral voor in moestuinen. Verder werden algemene plantensoorten aangetroffen zoals Ridderzuring en Zachte ooievaarsbek. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er worden geen plantensoorten verwacht die op de lijsten vermeld staan van de Habitatrichtlijn en Provinciale beschermde soorten. Voor dergelijke soorten, die veelal specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving, ontbreken geschikte biotopen binnen het plangebied.

Conclusie

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aanwezig en worden gezien de aanwezige biotopen ook niet verwacht.

6.2 VOGELS

In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd op grond van de Vogelrichtlijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd. (Bijlage 1).

Voorkomen

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen in bedrijfsgebouwen buitenterrein/ dierenweide

De te slopen lage bedrijfsgebouwen met platte daken en het vrijstaande lage schuurtje van betonplaten met golfplaten dak hebben weinig potenties voor jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn geen (jaarrond beschermde) nesten aangetroffen van gebouwbewonende soorten als bijv. Huismus.

De 2 volwassen Coniferen, de Fijnspar, de Laurierstruiken en de Wilg in de paardenweide bieden (beperkt) mogelijkheden voor vogels met cat. 4 jaarrond en cat. 5 jaarrond beschermde nesten zoals bijv. Ransuil of Ekster. In het opgaand groen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Ook zijn geen geschikte gaten of holtes aangetroffen waarin spechtensoorten of Boomkruiper mogelijk een vaste verblijfplaats kunnen hebben.

Uit gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna blijkt dat de Steenuil voorkomt in de omgeving van het plangebied. Geschikte broedplaatsen voor Steenuil zijn niet aanwezig in de te slopen bedrijfsgebouwen, mogelijk benut de Steenuil het weiland om te foerageren

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen in woonhuis

Het woonhuis is in potentie geschikt voor nestmogelijkheden voor vogelsoorten uit de categorie 2 jaarrond beschermde nesten zoals Huismus en Gierzwaluw. De vogels uit deze categorie jaarrond beschermde nesten zijn zeer honkvaste koloniebroeders die afhankelijk zijn van bebouwing. Tijdens het veldbezoek zijn Huismussen gehoord in de directe omgeving. Het is niet uit te sluiten dat Huismussen vaste rust- en verblijfplaatsen hebben in de woning. In grote delen van Gemert en in de omgeving van het plangebied komen Gierzwaluwen voor. Het dak van het woonhuis is van het type Franse kap. De onderste steile dakvlakken met pannen zijn zeer geschikt voor gierzwaluwen om in te vliegen als er spleten of kieren tussen zitten. Ook zijn er mogelijk geschikte holtes achter boeidelen of gootbetimmering van de woning.

Overige Vogelrichtlijnsoorten

Verder werden tijdens het veldbezoek enkele overige vogelrichtlijnsoorten gespot zoals Kauw en Vink.

Conclusie

Bedrijfsgebouwen en buitenterrein/ dierenweide

Het plangebied is beperkt geschikt voor broed- en foerageergelegenheid voor vogels. Tijdens het veldbezoek zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels aangetroffen in de te slopen bedrijfsgebouwen of in bomen.

Het is niet uit te sluiten dat de groenblijvende heesters en de volwassen naaldboom deel uitmaken van het functionele leefgebied van de in de buurt verblijvende Huismus. Het zonder meer verwijderen van deze groenstructuren kan leiden tot verlies van essentieel leefgebied voor Huismussen en een overtreding van de Wnb. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om de groenstructuren in stand te houden.

Woonhuis

Het is niet uit te sluiten dat jaarrond beschermde verblijfplaatsen (nestlocaties) van Huismus of Gierzwaluw aanwezig zijn in de woning.

Als in een later stadium het woonhuis verbouwd gaat worden, en werkzaamheden aan het dak worden uitgevoerd, dient vooraf nader onderzoek plaats te vinden naar vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en Gierzwaluw.

6.3 LANDZOOGDIEREN

Voorkomen

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Uit bronnenonderzoek is gebleken dat de Eekhoorn en Steenmarter (§ 3.3 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de Eekhoorn door het ontbreken van geschikt opgaand groen en voedselgelegenheid.

De Steenmarter komt steeds meer voor in Zuidoost- Brabant. Ook binnen het stedelijk gebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen bevinden zich in oude gebouwen en schuren waar weinig menselijke activiteit is. Dit soort gebouwen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen (Wezel, Hermelijn en Bunzing) zijn in onze provincie vanaf 1 oktober 2017 beschermd (§ 3.3 Wnb). Uit bronnenonderzoek blijkt dat Bunzing en Wezel voorkomen in de omgeving van het plangebied en Hermelijn op enige afstand. Deze zoogdieren verplaatsen zich

vooral via lijnvormige landschapselementen zoals hagen die tot aan de grond komen (geen opgesnoeide hagen) of greppels, en vinden er hun voedsel. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, bomen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de Bunzing is water in de nabijheid van belang.

Aan de westzijde grenst het plangebied aan het buitengebied van Gemert met kleinschalige cultuurlandschap met weilandjes, hagen, struwelen en ruige perceelsranden.

Gezien de aanwezigheid van verbindende landschapselementen met het buitengebied is niet uit te sluiten dat kleine marterachtigen gebruik maken van dit deel van het plangebied met overhoekjes en ruige vegetatie om te jagen of te schuilen onder het kleine steenhoopje. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat mogelijk verblijvende dieren gedood of gewond raken tijdens het verwijderen van het steenhoopje of graafwerkzaamheden.

Met de beoogde herontwikkeling krijgt dit deel van het plangebied een natuurlijk karakter, ter plaatse wordt een natuurtuin gerealiseerd die aansluit op het buitengebied. Dit deel van het plangebied wordt aangeplant met inheems groen.

Overige soorten

Verder worden nog enkele zoogdieren verwacht die gebruik maken van het plangebied zoals Konijn, Egel, Mol, en een aantal algemene muizensoorten welke behoren tot de categorie 'Vrijgestelde soorten'. Bij een ruimtelijke ontwikkeling betekend dit dat rust- of verblijfplaatsen opzettelijk beschadigd of vernield mogen worden, wanneer geen andere bevredigende oplossing bestaat. Maar de zorgplicht geldt natuurlijk altijd.

Conclusie

Tijdens het veldbezoek zijn geen landzoogdieren met jaarrond verblijfplaatsen aangetroffen.

Mogelijk benutten kleine marterachtigen als Wezel, Bunzing (of Hermelijn) het westelijke deel van het plangebied als jachtgebied of schuilgelegenheid onder het steenhoopje. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat mogelijk verblijvende dieren gedood of gewond raken tijdens het verwijderen van het steenhoopje of graafwerkzaamheden.

Verder biedt het plangebied leefgebied voor een klein aantal landzoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling. Echter de zorgplicht is wel altijd van kracht.

6.4 VLEERMUIZEN

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd. Alle vleermuizen staan vermeld in de Europese Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb).

Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: 'het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort'. Dit houdt in dat niet alleen verblijfplaatsen, maar ook belangrijke verbindingen hiertussen (vlieg- en foerageerroutes) beschermd zijn.

Voorkomen

Volgens het cursusdictaat 'Vleermuizen en planologie', (Limpens *et al* 2014), kunnen in dit deel van Brabant o.a. de volgende soorten voorkomen: Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone- en Grijs grootvleermuis.

Belangrijke vliegroutes en foerageergebied

Vleermuizen oriënteren zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen of houtwallen, om zich te verplaatsen van verblijfplaats naar foerageergebieden. In het plangebied zelf ontbreken dergelijke structuren om zich te verplaatsen. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied.

Verblijfplaatsen in bomen

Er zijn vleermuizen die in bomen hun verblijfplaatsen hebben en soorten die in gebouwen verblijven. Geschikte bomen met holtes zijn niet aanwezig in het plangebied.

Verblijfplaatsen in bedrijfsgebouwen

Het betonplatenschuurtje met golfplaten dak en de bijgebouwen met platte daken, en deels spouwmuur zijn ongeschikt bevonden voor vleermuisverblijfplaats. De bijgebouwen zijn erg laag en de spouwen zijn ontoegankelijk door het ontbreken van stootvoegen. De boeiboorden zijn deels verrot en hangen los. Enkele delen van de gevel zijn met bekleed met (gepotdekselde)planken. Het is niet uit te sluiten dat op enig moment in de actieve periode een solitair mannetje gebruikt maakt van een spleet tussen de planken om te verblijven. Aanbevolen wordt om in de winterperiode (als zeker geen vleermuizen aanwezig zijn tussen de gevelplanken) deze planken te verwijderen om te voorkomen spleten benut worden om achter te kruipen.

Verblijfplaatsen in het woonhuis

In het woonhuis met pannendak en dakkapellen zijn geschikte mogelijkheden voor vleermuizen om te verblijven. Vleermuizen kunnen zich toegang verschaffen onder dakbeschot of bijv. in smalle ruimtes tussen muur en betimmering. Ook onder gevelpannen, ruimtes tussen pannen en dakbeschot of in de nokvorst van de dakkapellen kunnen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn. Als in een later stadium het woonhuis wordt verbouwd of het dak wordt veranderd, is een nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen noodzakelijk.

Conclusie*Belangrijke vliegroutes en foerageergebied*

Door het ontbreken van lijnvormige groenstructuren in het plangebied kunnen de aanwezigheid van vliegroutes worden uitgesloten. In het plangebied zijn foerageermogelijkheden. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieven van betere kwaliteit. Door de aanleg van de natuurtuin met inheems groen zullen foerageermogelijkheden voor vleermuizen verbeteren.

Verblijfplaatsen in bomen

Vleermuisverblijfplaatsen in bomen kunnen worden uitgesloten door het ontbreken van geschikte holtebomen.

Verblijfplaatsen in bedrijfsgebouwen

Het te slopen schuurtje en de overige bedrijfsgebouwen zijn ongeschikt bevonden voor vleermuisverblijfplaatsen. Enkele gevels zijn planken bekleed. Het is niet uit te sluiten dat incidenteel een individu in spleten tussen de planken zal kruipen. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat vleermuizen gewond raken of worden gedood tijdens de sloopwerkzaamheden. Op deze manier wordt een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb worden.

Verblijfplaatsen in het woonhuis

Mogelijk zijn in het woonhuis verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig.

Wanneer in de toekomst de plannen concreet worden om het woonhuis te verbouwen, dient vooraf een nader onderzoek naar verblijfsfuncties voor vleermuizen plaats te vinden.

6.5 VLINDERS EN LIBELLEN

Voorkomen

Tijdens het veldbezoek zijn geen dagvlinders of libellen waargenomen. In deze tijd van het jaar vliegen er geen vlinders en libellen.

In het plangebied met de wat verruigde weide en hier en daar vlinderstruiken worden enkel algemene dagvlindersoorten verwacht als Dagpauwoog, Distelvlinder of Boomblauwtje.

Het voorkomen van beschermde dagvlinders en libellen vermeld op de lijsten van de Habitatrichtlijn of de provinciaal beschermde 'Andere soorten' kan uitgesloten worden. In het plangebied zijn geen biotopen zoals voedselarme wateren of vegetaties die geschikt leefgebied vormen voor beschermde libellen en dagvlinders.

Conclusie

Er komen geen beschermde dagvlinders en libellen voor in het plangebied.

6.6 INSECTEN EN KEVERS

Voorkomen

Beschermde soorten insecten, hout- en waterkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (eiken)bossen met boomholtes en rottend hout, of onvervuilde, voedselarme wateren met specifieke vegetaties. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten insecten en kevers voor in het plangebied.

5.7 VISSSEN, REPTIELEN EN AMFIBIEËN

Voorkomen

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, het voorkomen van (beschermde) vissoorten kan worden uitgesloten. Uit bronnenonderzoek uit de Nationale Databank Flora en Fauna blijkt dat de Hazelworm (§ 3.3 Wnb) voorkomt binnen een afstand van één kilometer van het plangebied en de Levendbarende hagedis (§ 3.3 Wnb) op enige afstand. Ook de Alpenwatersalamander (3.3 Wnb) komt voor in de omgeving. Het voorkeurs habitat voor de reptielen Hazelworm en Levendbarende hagedis ligt voornamelijk bos- en heideterreinen of hoogvenen. Dit soort biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied. Voor de Alpenwatersalamander is geen voortplantingswater aanwezig. Omdat de Alpenwatersalamander binnen een straal van één kilometer voorkomt, is niet uit te sluiten dat de soort mogelijk landbiotoop in het plangebied heeft en overwintert in bodemholtes onder het steenhoopje.

Conclusie

Het voorkomen van vissen kan worden uitgesloten door het ontbreken van oppervlaktewater. Voor beschermde reptielen ontbreekt geschikt leefgebied.

De Alpenwatersalamander (§ 3.3 Wnb) vindt mogelijk landbiotoop in het plangebied. Om negatieve effecten op landhabitat van de Alpenwatersalamander te voorkomen worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat tijdens graafwerkzaamheden of opruimen van het steenhoopje dieren worden verwond of gedood.

Het is niet uit te sluiten dat Bruine kikker, Gewone pad of Kleine watersalamander het plangebied benutten als landbiotoop. Deze soorten behoren tot de 'Vrijgestelde' soorten.

7. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op ca. 13 kilometer afstand van een Natura 2000- gebied en op ruim 700 m. afstand van een NNB gebied. Gelet op de afstand tot de beschermde gebieden, de aard en de omvang van de ontwikkeling, kunnen effecten op voorhand worden uitgesloten.

Beschermde soorten

Vogels beschermd op grond van de Vogelrichtlijn art. 3.1 Wnb

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen in bedrijfsgebouwen buitenterrein/ dierenweide

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen in de te slopen bebouwing of in bomen in het plangebied.

De groenblijvende bomen/ heesters behoren mogelijk tot het functionele leefgebied van de in de buurt verblijvende Huismus. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om deze groenstructuren voor de Huismus in stand te houden.

Overige vogelrichtlijnsoorten

In het plangebied zijn foerageermogelijkheden voor overige vogelrichtlijnsoorten met een nest voor éénmalig gebruik. Met de beoogde herontwikkeling wordt een natuurtuin aangelegd met inheems groen met bes- en nootdragende soorten. Dit betekent een versterking van foerageer- en nestgelegenheid voor een aantal tuin- en struweelvogel ten opzichte van de huidige situatie.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen in het woonhuis

Het woonhuis is niet onderzocht op jaarrond beschermde nesten. Als deze in een volgende fase wordt verbouwd of werkzaamheden aan het dak worden verricht, dient een nader onderzoek plaats te vinden naar jaarrond beschermde verblijfplaatsen voor vogels.

Europees beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn art. 3.2 Wnb

Vleermuizen

Vlieg- foerageerroutes en foerageergebied en verblijfplaatsen buitenterrein / dierenweide

Belangrijke vlieg- en foerageerroutes zijn niet aanwezig door het ontbreken van geschikte groenstructuren. In het plangebied zijn foerageermogelijkheden voor vleermuizen. Er zijn geen holtebomen aanwezig waarin zich vleermuisverblijfplaatsen kunnen bevinden.

Verblijfplaatsen in bedrijfsgebouwen

De te slopen bedrijfsgebouwen en het betonplaten schuurtje zijn in potentie ongeschikt voor vleermuisverblijfplaatsen door de geringe hoogte, het platte dak, golfplaten dak, en het ontbreken een toegankelijke spouwmuur. Echter is niet uit te sluiten dat een solitair mannetje op enig moment gebruik zal maken van spleten tussen de houten planken die tegen een deel van enkele gevels zijn bevestigd. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat een incidenteel verblijvende vleermuis wordt verwond of gedood bij de sloop van de gebouwen.

Verblijfplaatsen in het woonhuis

Het woonhuis heeft potenties voor vleermuisverblijfplaatsen. Als in een later stadium werkzaamheden worden verricht aan het woonhuis, dient nader onderzoek plaats te vinden naar verblijfsfuncties voor vleermuizen.

Nationaal beschermde 'Andere soorten' art. 3.3 Wnb

De Alpenwatersalamander komt voor in de omgeving binnen één kilometer afstand. Het is niet uit te sluiten dat de Alpenwatersalamander overwintert in bodemholtes onder het steenhoopje op het terrein. Er worden mitigerende maatregelen voorgesteld om te voorkomen dat tijdens opruimwerkzaamheden dieren worden gedood of verwond. Verder zijn geen soorten waargenomen welke voorkomen op de lijst van de provinciaal beschermde soorten. Voor deze soorten ontbreekt geschikt leefgebied. Door het nemen van mitigerende maatregelen worden geen verbodsbepalingen op grond van het beschermingsregime 'Andere soorten' overtreden.

Vrijgestelde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn geen soorten waargenomen waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Er worden wel enkele soorten verwacht uit deze categorie die incidenteel gebruik maken van het plangebied zoals Konijn, Gewone pad, Bruine kikker en een aantal algemene muizensoorten. Voor deze soorten geldt wel vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling maar de algemene zorgplicht is altijd van kracht.

CONCLUSIE :

Indien de mitigerende maatregelen in paragraaf 8 volgens voorschrift worden uitgevoerd, vormt de sloop van de bedrijfsgebouwen en realisatie van de woning geen belemmering voor de Wet natuurbescherming.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan is geheel geen sprake van lokaal of regionaal wezenlijke negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten. De beoogde plannen zijn uitvoerbaar in het kader van Wro.

Wanneer op een later tijdstip verbouwwerkzaamheden plaatsvinden aan de woning is vooraf nader onderzoek naar jaarrond beschermde vogels en verblijfsfuncties voor vleermuizen noodzakelijk. Indien een ontheffingsaanvraag aan de orde is, wordt deze naar verwachting verkregen of positief afgewezen.

8. MITIGERENDE MAATREGELEN

Vogels algemeen

Gedurende de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met broedende vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli. Echter voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verstoring van broedgevallen dient te worden voorkomen door werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren, of wanneer vooraf door een terzake deskundige is vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn. Op deze wijze worden negatieve effecten ten aanzien van broedende vogels voorkomen.

Huismus: behoud van functioneel leefgebied

De bestaande jaarrond groenstructuren (Laurierstruiken, enkele Coniferen en een Fijnspar) dienen behouden te blijven tot het moment dat vervangende groenstructuren minimaal 3 meter hoog zijn. Er kan bijv. op korte termijn worden gestart met aanleg van (een deel van) de natuurtuin in de directe omgeving van de aanwezige jaarrond groene heesters en de naaldboom.

Onderstaande maatregelen kunnen worden uitgevoerd:

- Aanplant van groenblijvende heesters als Hulst of Laurier of coniferen als Taxus.
- Aanplant van groenblijvende (stekelige) hagen: Ligusterhagen, Beukenhagen, Meidoornhagen
- Klimopbegroeiingen, Wingerd, Vuurdoorn.

Vleermuizen: voorkoming van in gebruik nemen spleten tussen houten planken tegen gevel

Onderstaande maatregel dient te worden genomen ter voorkoming dat vleermuizen tussen de planken verblijven als met de sloop wordt gestart:

- In de winterperiode (als zeker geen vleermuizen aanwezig zijn tussen de gevelplanken) deze te verwijderen of zodanig los te maken dat deze ongeschikt zijn voor vleermuizen om tussen te kruipen. Ook de boeiboorden dienen daarbij vooraf losgemaakt of verwijderd te worden.

Kleine marterachtigen:

Mogelijk benutten kleine marterachtigen het plangebied om te jagen of als schuilplek onder het hoopje stenen.

- Het verwijderen van het steenhoopje dient plaats te vinden buiten de kwetsbare periode van kleine marters. De kwetsbare tijd ligt tussen 15 maart - 1 september.

Alpenwatersalamander: maatregelen ter voorkoming van doden of verwonden bij werkzaamheden

Mogelijk wordt het plangebied benut door de Alpenwatersalamander als landhabitat/ overwinteringsplek.

- Graafwerkzaamheden en het verwijderen van het steenhoopje moet plaatsvinden buiten de overwinteringsperiode van de soort. De overwinteringsperiode ligt tussen 1 november - 15 maart. (Goedgekeurde gedragscode Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland).

Om negatieve effecten te voorkomen op kleine marterachtigen en Alpenwatersalamander dienen eventuele graafwerkzaamheden en het verwijderen van het steenhoopje uitgevoerd te worden in de periode september of oktober.

BEKNOPT OVERZICHT MITIGERENDE MAATREGELEN

Soort (groep)	Beschermingsregime Wnb	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Mitigerende maatregelen
Vogels	§ 3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgelegenheid	Nee	Nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen of wanneer vastgesteld is dat geen broedvogels aanwezig zijn
Huismus	§ 3.1 Wnb (nest wel jaarrond beschermd)	Foerageer,- schuilgelegenheid en dekking	Ja	Nee	Ruim voor verwijdering groenblijvende heesters/ bomen alternatieven aanplanten welke dezelfde functie vervullen
Vleermuizen	§ 3.2 Wnb	Foerageergebied	Ja	Nee	Planken en boeiboorden te slopen bedrijfsgebouwen verwijderen in winterperiode
Alpenwatersalamander	§ 3.3 Wnb	Landhabitat/ overwintering onder steenhoopje	Ja	Nee, werken volgens gedragscode	Graafwerkzaamheden uitvoeren en verwijderen steenhoopje periode september-oktober
Kleine marterachtigen	§ 3.3 Wnb	Jachtgebied/ dekking onder steenhoopje	Ja	Nee	Graafwerkzaamheden uitvoeren en verwijderen steenhoopje periode september-oktober
Zoogdieren e.a.	Vrijgesteld	Mogelijk	Ja	Nee	Zorgplicht naleven

WOONHUIS

Soort(groep)	Beschermingsregime Wnb	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Mitigerende maatregelen
Vogels	§ 3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek uitvoeren
Vleermuizen	§ 3.2 Wnb	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek uitvoeren

Aanbevelingen inheems groen bij aanleg natuurtuin

Bij de realisatie van de natuurtuin gaat de voorkeur uit naar het aanplanten van inheemse bes- en nootdragende struiken zoals Sporkehout (Vuilboom), Gelderse roos, Wilde kardinaalsmuts of Hazelaar. Deze ten gunste van foerageerfuncties voor vogels, maar ook kleine knaagdieren, insecten en insecteneters zoals vleermuizen zullen hiervan profiteren. Huismussen zullen schuilgelegenheid vinden in stekelige struiken zoals bijv. (groenblijvende) Hulst of Meidoorn.

Lindebomen trekken tijdens de bloei grote aantallen insecten aan, en dus ook eerdergenoemde insecteneters.

9. GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

- Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0 juli 2017, BIJ12.
- Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0 juli 2017, Bij 12.
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie december 2016.
- SOVON broedvogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering.
- Vleermuizen en planologie, Cursusdictaat november 2014. Zoogdierverseniging.
- Veldgids Vleermuizen van Europa, Christian Dietz & Andreas Kiefer 2017.
- Werkatlas zoogdieren Noord-Brabant. Zoogdierverseniging in samenwerking met andere organisaties, 2011.
- Wet natuurbescherming, 16 december 2015, gepubliceerd Staatscourant 19 januari 2016.

Internetsites

- www.brabant.nl
- www.gemert-bakel.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.waarneming.nl
- www.quickscanhulp.nl

10. FOTO- IMPRESSIE PLANGEBIED

Het woonhuis aan de Pandelaar 14-16.

Zicht op het plangebied vanuit westelijke richting.

Te slopen schuurtje van betonpanelen.

Detail te slopen bedrijfsgebouwen.

Jaarrond groenstructuren.

Ruigtevegetatie en steenhoopje.

BIJLAGE 1 BESCHERMDE SOORTEN VOGELRICHTLIJN

Onder dit beschermingsregime vallen de Europees beschermde soorten als bedoeld in art 3.1 van de Wnb.

Vogels met vaste verblijfplaatsen

De Vogelrichtlijn onderscheidt de volgende categorieën beschermde vaste verblijfplaatsen:

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Vogels	steenuil	Athene noctua	Categorie 1
Vogels	gierzwaluw	Apus apus	Categorie 2
Vogels	huismus	Passer domesticus	Categorie 2
Vogels	roek	Corvus frugilegus	Categorie 2
Vogels	grote gele kwikstaart	Motacilla cinerea	Categorie 3
Vogels	kerkuil	Tyto alba	Categorie 3
Vogels	oehoe	Bubo bubo	Categorie 3
Vogels	ooievaar	Ciconia ciconia	Categorie 3
Vogels	slechtvalk	Falco peregrinus	Categorie 3
Vogels	boomvalk	Falco subbuteo	Categorie 4
Vogels	buizerd	Buteo buteo	Categorie 4

Vogels	havik	Accipiter gentilis	Categorie 4
Vogels	ransuil	Asio otus	Categorie 4
Vogels	sperwer	Accipiter nisus	Categorie 4
Vogels	wespendief	Pernis apivorus	Categorie 4
Vogels	zwarte wouw	Milvus migrans	Categorie 4
Vogels	blauwe reiger	Ardea cinerea	Categorie 5
Vogels	boerenzwaluw	Hirundo rustica	Categorie 5
Vogels	bonte vliegenvanger	Ficedula hypoleuca	Categorie 5
Vogels	boomklever	Sitta europaea	Categorie 5
Vogels	boomkruiper	Certhia brachydactyla	Categorie 5
Vogels	bosuil	Strix aluco	Categorie 5
Vogels	brilduiker	Bucephala clangula	Categorie 5
Vogels	draaihals	Jynx torquilla	Categorie 5
Vogels	eidereend	Somateria mollissima	Categorie 5
Vogels	ekster	Pica pica	Categorie 5
Vogels	gekraagde roodstaart	Phoenicurus phoenicurus	Categorie 5
Vogels	glanskop	Parus palustris	Categorie 5
Vogels	grauwe vliegenvanger	Muscicapa striata	Categorie 5
Vogels	groene specht	Picus viridis	Categorie 5
Vogels	grote bonte specht	Dendrocopos major	Categorie 5
Vogels	hop	Upupa epops	Categorie 5
Vogels	huiszwaluw	Delichon urbicum	Categorie 5
Vogels	ijsvogel	Alcedo atthis	Categorie 5
Vogels	kleine bonte specht	Dendrocopos minor	Categorie 5

Vogels	kleine vliegenvanger	Ficedula parva	Categorie 5
Vogels	koolmees	Parus major	Categorie 5
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Certhia familiaris macrodactyla	Categorie 5
Vogels	oeverzwaluw	Riparia riparia	Categorie 5
Vogels	pimpelmees	Parus caeruleus	Categorie 5
Vogels	raaf	Corvus corax	Categorie 5
Vogels	ruigpootuil	Aegolius funereus	Categorie 5
Vogels	spreeuw	Sturnus vulgaris	Categorie 5
Vogels	tapuit	Oenanthe oenanthe	Categorie 5
Vogels	torenavalk	Falco tinnunculus	Categorie 5
Vogels	zeearend	Haliaeetus albicilla	Categorie 5
Vogels	zwarte kraai	Corvus corone	Categorie 5
Vogels	zwarte mees	Periparus ater	Categorie 5
Vogels	zwarte roodstaart	Phoenicurus ochruros	Categorie 5
Vogels	zwarte specht	Dryocopus martius	Categorie 5

BIJLAGE 2 BESCHERMDE SOORTEN HABITATRICHTLIJN (NIET VOGELS)

Onder dit beschermingsregime vallen de Europees beschermde soorten bedoeld in art. 3.5 van de Wnb.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus	Bern I
Sporenplanten-bladmossen	tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri	Bern I
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren	Salvinia natans	Bern I
Zaadplanten	liggende raket	Sisymbrium supinum	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Luronium natans	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis	Liparis loeselii	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruiwend moerasscherm	Apium repens	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia	Bern II
Insecten-haften	oeveraas	Palingenia longicauda	Bern II
Insecten-libellen	mercuurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale	Bern II
Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad	Caretta caretta	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	lederschildpad	Dermodochelys coriacea	Bern II, Bon I, HR IV
Reptielen	soepschildpad	Chelonia mydas	Bern II, Bon I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug	Megaptera novaeangliae	Bern II, Bon I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus	Bern II, Bon I, HR IV
Amfibiën	boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea	Bern II, HR IV
Amfibiën	geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata	Bern II, HR IV
Amfibiën	heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis	Bern II, HR IV

Amfibiëen	kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Bern II, HR IV
Amfibiëen	vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder	<i>Parnassius apollo</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog	<i>Lopinga achine</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimperlblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Bern II, HR IV

Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis	Bern II, HR IV
Vissen	steur	Acipenser sturio	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter	Lutra lutra ssp. lutra	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaat	Myotis nattereri	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni	Bern II, HR IV
Zoogdieren-	rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula	Bern II, HR IV

vleermuizen			
Zoogdieren- vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis	Bern II, HR IV
Zoogdieren- vleermuizen	watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	dwergpotvis	Kogia breviceps	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gewone dolfijn	Delphinus delphis	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	grijze dolfijn	Grampus griseus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	narwal	Monodon monoceros	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	orca	Orcinus orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris	Bern II, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis	Bon I, HR IV
Zoogdieren- zeezoogdieren	potvis	Physeter catodon	Bon I, HR IV
Amfibiëen	poelkikker	Pelophylax lessonae	HR IV
Vissen	houting	Coregonus oxyrinchus	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel	Unio crassus	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoen	Anisus vorticulus	HR IV
Zoogdieren- landzoogdieren	bever	Castor fiber ssp. albicus	HR IV

Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis	Muscardinus avellanarius	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx	Lynx lynx ssp. lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf	Canus lupus lupus	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop	Hyperoodon ampullatus	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend	Globicephala melas	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfijn	Delphinapterus leucas	HR IV

BIJLAGE 3 BESCHERMDE SOORTEN PROVINCIE NOORD- BRABANT 'ANDERE SOORTEN'

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming
Amfibiën	alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiën	vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibiën	vuursalamander	Salamandra salamandra	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparemoervlinder	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage	Satyrium ilicis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoervlinder	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoervlinder	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder	Apatura iris)	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	iepenpage	Satyrium w-album	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine heivlinder	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kommavlinder	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	sleedoornpage	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesblauwtje	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesparelmoervlinder	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenhooibeestje	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	zilveren maan	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevlekte glanslibel	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A van de wet)

			van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	speerwaterjuffer	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang	Natrix natrix	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal	Lota lota	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boommarter	Martes martes	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhert	Dama dama	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das	Meles meles	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren			Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	hermelijn	Mustela erminea	Andere soorten (bijlage A van de wet)

Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis	Arvicola scherman	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenmarter	Martes foina	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis	Crocidura leucodon	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel	Mustela nivalis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis	Neomys fodiens	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond	Phoca vitulina	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond	Halichoerus grypus	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren	Cystopteris fragilis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel	Asplenium viride	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren	Ceterach officinarum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerboterbloem	Ranunculus arvensis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	Torilis arvensis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost	Odontites vernus subsp. vernus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	beklierde ogentroost	Euphrasia rostkoviana	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	berggamander	Teucrium montanum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis	Platanthera montana	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil	Anagallis arvensis subsp. foemina	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis	Himantoglossum hircinum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem	Ranunculus polyanthemos subsp. nemorosus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosdravik	Bromopsis ramosa subsp. benekenii	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik	Chenopodium bonus-henricus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	Euphorbia platyphyllos	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras	Eriophorum latifolium	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	Andere soorten (bijlage B van de wet)

			van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis	Goodyera repens	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dreps	Bromus secalinus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	echte gamander	Teucrium chamaedrys subsp. germanicum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	franjegentiaan	Gentianella ciliata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geplooid vrouwenmantel	Alchemilla subcrenata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla	Valerianella dentata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	Tuberaria guttata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid	Hypochaeris glabra	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge	Carex laevigata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis	Coeloglossum viride	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	Legousia speculum-veneris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei	Fragaria moschata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	Aphanes arvensis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	honingorchis	Herminium monorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem	Ranunculus polyanthemus subsp. polyanthemoides	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalketrip	Centaurea calcitrapa	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karthuiseranjer	Dianthus carthusianorum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karwijselie	Selinum carvifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs	Veronica verna	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer	Scorzonera humilis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	Euphorbia exigua	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje	Campanula glomerata	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Zaadplanten	knollathyrus	Lathyrus linifolius	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knolspirea	Filipendula vulgaris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	korensla	Arnoseris minima	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij	Carum verticillatum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm	Thymus praecox	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedauw	Drosera longifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs	Veronica prostrata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander	Teucrium scordium	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	muurbloem	Erysimum cheiri	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus	Lathyrus aphaca	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naaldenkervel	Scandix pecten-veneris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	Arabis hirsuta subsp. sagittata	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	roggelelie	Lilium bulbiferum subsp. croceum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje	Daphne mezereum	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje	Antennaria dioica	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	ruw parelzaad	Lithospermum arvense	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid	Asperugo procumbens	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	schubzegge	Carex lepidocarpa	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	smalle raai	Galeopsis angustifolia	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid	Hieracium lactucella	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	steenbraam	Rubus saxatilis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	Euphorbia stricta	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stofzaad	Monotropa hypopitys	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere distel	Carduus tenuiflorus	Andere soorten (bijlage B van de wet)

			van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur	Minuartia hybrida	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	trogamander	Teucrium botrys	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies	Scheuchzeria palustris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis	Ophrys insectifera	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vroege ereprijs	Veronica praecox	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde averuit	Artemisia campestris subsp. campestris	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde ridderspoor	Consolida regalis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde weit	Melampyrum arvense	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wolfskers	Atropa bella-donna	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	Euphorbia seguieriana	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje	Viola lutea subsp. calaminaria	Andere soorten (bijlage B van de wet)

BIJLAGE 4 VRIJGESTELDE SOORTEN

In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet is het toegestaan de onderstaande soorten te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Amfibiëen	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibiëen	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibiëen	kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Amfibiëen	meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>
Amfibiëen	middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergpspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	haas	<i>Lepus europeus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>